

गोष्ट आलियाच्या ग्रंथालयाची

(इराकमध्ये घडलेली सत्यकथा)

जेनिट विंटर

The Librarian of Basra

(A True Story from Iraq)

Written and illustrated by
Jeanette Winter

गोष्ट आलियाच्या ग्रंथालयाची

(इराकमध्ये घडलेली सत्यकथा)

जेनिट विंटर

The Librarian of Basra

(A True Story from Iraq)

Written and illustrated by Jeanette Winter

गोष्ट आलियाच्या ग्रंथालयाची

(इराकमध्ये घडलेली सत्यकथा)

जेनिट विंटर

कृतज्ञता : अरविंद गुप्ता

मराठी अनुवाद : आभा भागवत

चित्रकार : अविनाश देशपांडे (मूळ चित्रांवर आधारित)

प्रकाशक :

कजा कजा मरू प्रकाशन

गरवारे बालभवन

सारसबागेसमोर, पुणे - ४११००२

दूरध्वनी - २४४४२१०९

प्रकाशन वर्ष : २०१२

मुद्रक : मुद्रा, ३८३ नारायण पेठ, पुणे - ३०

किंमत : २५ ₹

© भारत ज्ञान विज्ञान समिति

भारत ज्ञान विज्ञान समिति

वाय. डब्ल्यू. ए. होस्टेल नं. २, तळमजला,

ब्लॉक - जी, साकेत, नवी दिल्ली - ११००१७

फोन नं.: ०११ - २६५६९९४३,

फॅक्स : ९१ - ०११ - २६५६९७७३

ई-मेल : bgvs@vsnl.net

The Librarian of Basra

(A True Story from Iraq)

Written and illustrated by Jeanette Winter

With gratitude : Arvind Gupta

Marathi Translation : Abha Bhagwat

Illustrations : Avinash Deshpande (Based on original drawings)

Publisher :

Kaja Kaja Maru Prakashan

Garware Balbhavan

Opp. Saras Bag, Pune - 411002

Phone : 24442109

Year of Publication : 2012

Printer : Mudra, 383 Narayan Peth, Pune - 30

Price : 25 ₹

© Bharat Gyan Vigyan Samiti

Bharat Gyan Vigyan Samiti

Basement of Y. W. A. Hostel No. II, G-Block, Saket.

New Delhi - 110017

Phone : 011 - 26569943, Fax : 91 - 011 - 26569773

Email : bgvs@vsnl.net

गोष्ट आलियाच्या ग्रंथालयाची

(इराकमध्ये घडलेली सत्यकथा)

जेनिट विंटर

The Librarian of Basra

(A True Story from Iraq)

Written and illustrated by
Jeanette Winter

કુરાણાત અલ્લાની મોહમ્મદલા સર્વાતિ પ્રથમ
કાય સાંગિતલં અસેલ તર ‘વાચ’.

“In the Koran, the first thing God
said to Muhammad was ‘Read.’”

इराकच्या वाळवंटात समुद्रकिनारी बसरा
नावाचं एक मोठं शहर आहे. बसराच्या
ग्रंथालयाची आलिया मोहम्मद बकर ही
ग्रंथपाल होती.

Alia Muhammad Baker is the
librarian of Basra, a port city in
the sand swept country of Iraq.

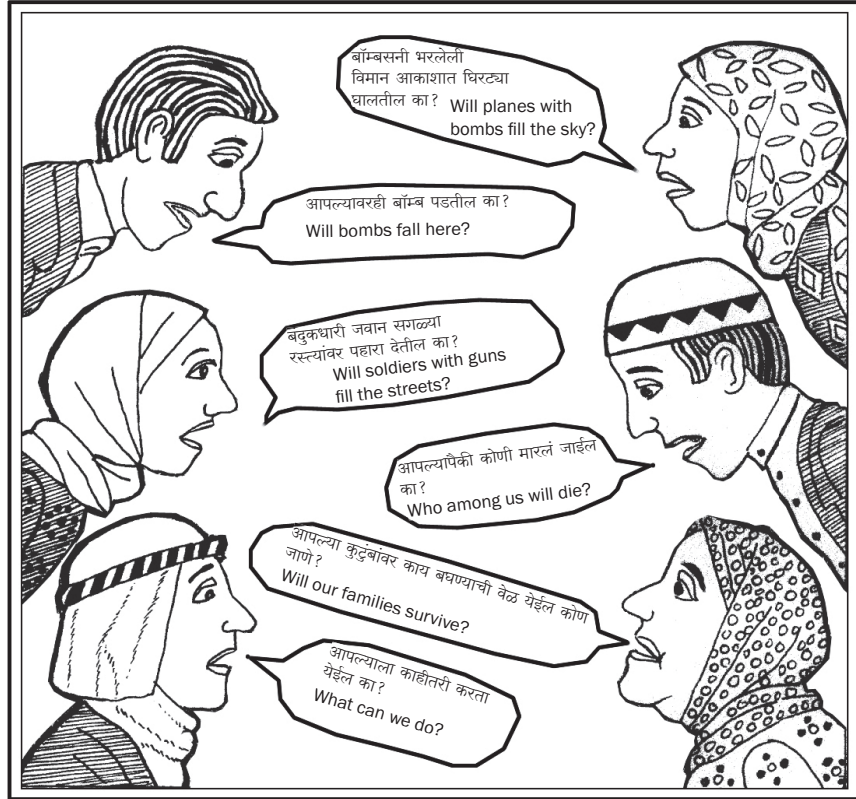

आलियाचं ग्रंथालय सर्व पुस्तकप्रेमींना
आवडायचं. तिथे सगळे जमत आणि
जगभरच्या गप्पा करत आणि आत्मा-
परमात्म्यावरही चर्चा करत.

Her library is a meeting place for
all who love books. They discuss
matters of the world and the
matters of the spirit.

पण अलीकडे हे सगळं बदललं होतं.
आता युद्ध हा एकमेव विषय चर्चेत असे.

Until now - now, they talk only of war.

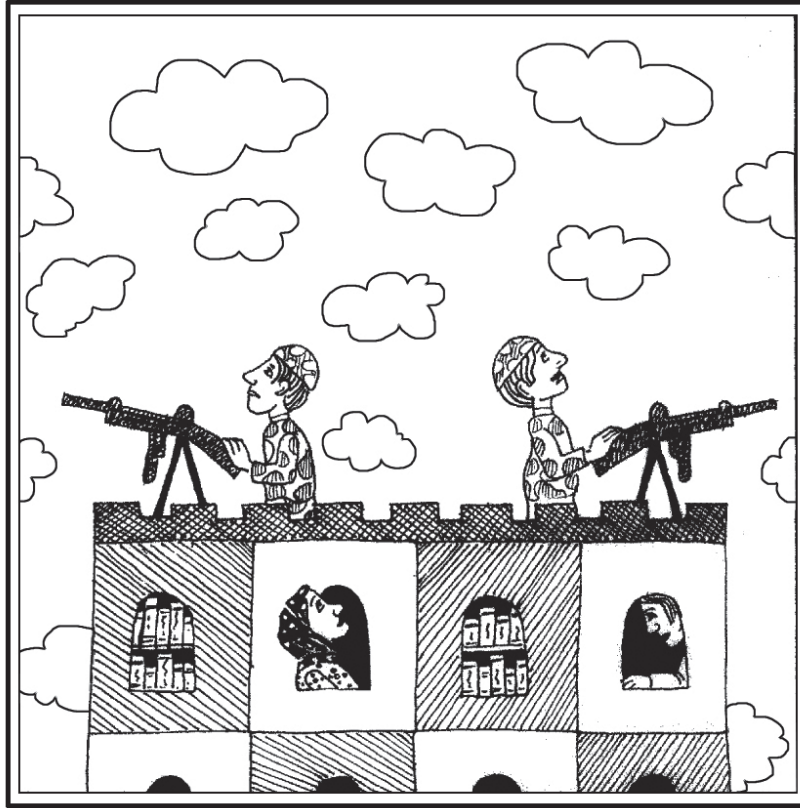
युद्धामुळे पेटलेल्या आगीत पुस्तकं भस्मसात होतील की काय, अशी आलियाला चिंता होती. त्या पुस्तकांचं मूल्य तिच्यालेखी सुवर्ण पर्वतांपेक्षाही जास्त होतं. ग्रंथालयात सर्व भाषांमधली पुस्तकं होती - समकालीन आणि प्राचीनही. एवढंच नाही तर मोहम्मदचा सातशे वर्ष जुना चरित्र ग्रंथही होता. ग्रंथालयातली सगळी पुस्तकं सुरक्षित जागी हलवण्यासाठी आलियानी बसराच्या महापौरांची परवानगी मागितली. पण त्यांनी साफ नकार दिला.

Alia worries that the fires of war will destroy the books, which are more precious to her than mountains of gold. The books are in every language - new books, ancient books, even a biography of Muhammad that is seven hundred years old. She asks the governor for permission to move them to a safe place. He refuses.

तेव्हा आलियानी स्वतःच हे काम पार पाडायचं ठरवलं. ग्रंथालयातलं दिवसभराचं काम संपवून रात्रीच्या वेळी पुस्तकं स्वतःच्या गाडीत भरून ती गुपचूप घरी न्यायला लागली.

So Alia takes matters into her own hands. Secretly, she brings books home every night, filling her car late after work.

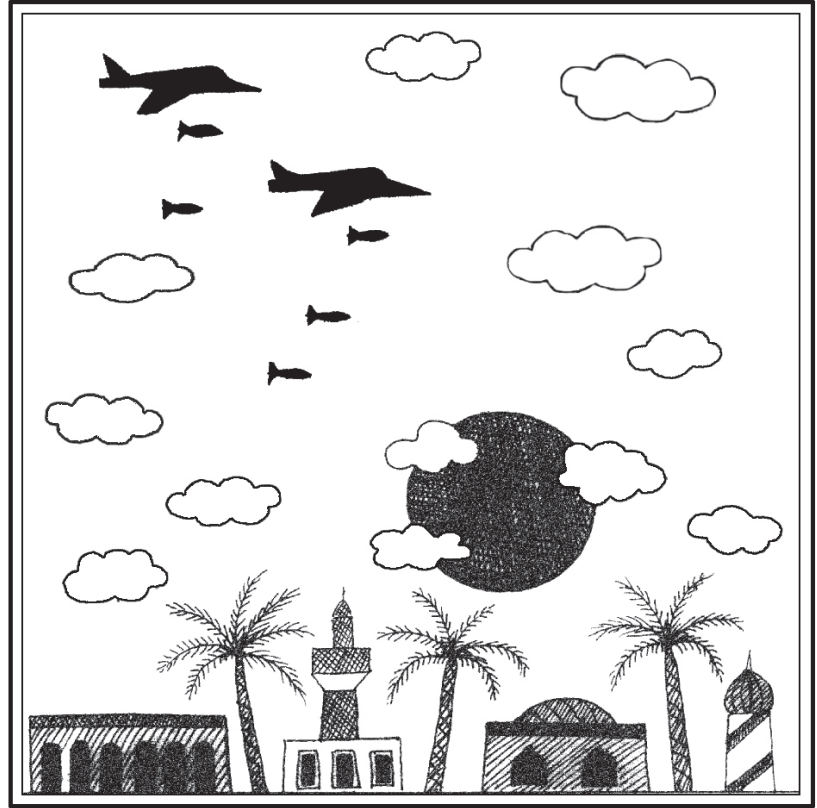

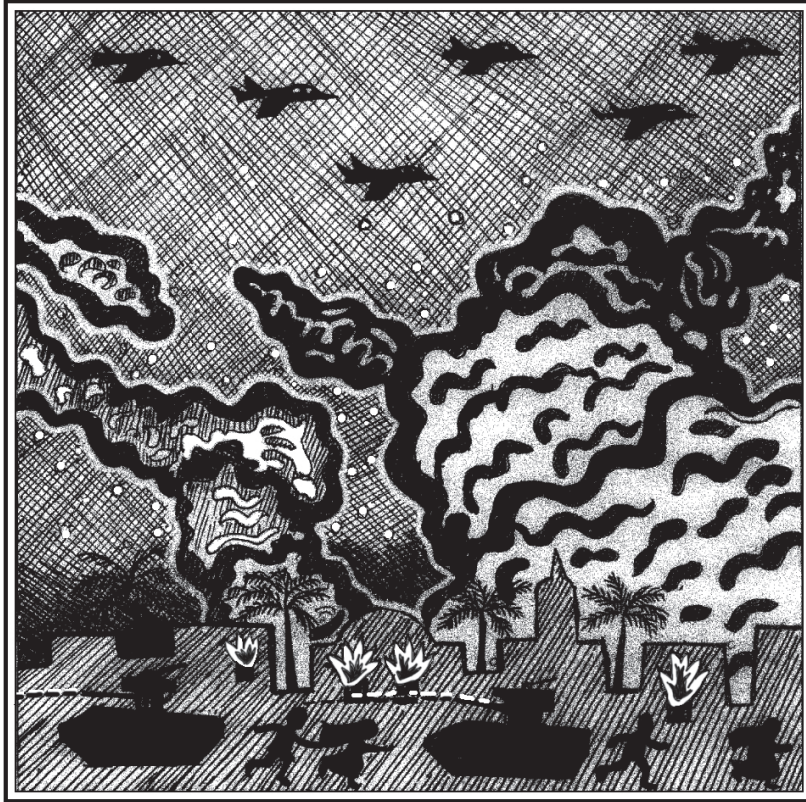
नुसती कुजबुज संपून आता युद्धाचे वारे आता वाहू लागले होते. सरकारी अधिकाऱ्यांनी ग्रंथालयावर कब्जा केला. गच्चीवर, छतांवर बंदुकधारी सैनिकांचा पहारा सुरु झाला. आलियाला वाट पहाण्याखेरीज गत्यंतर नव्हतं. महाभयानक काहीतरी घडेल अशी तिला भीती होती.

The whispers of war grow louder. Government offices are moved into the library. Soldiers with guns wait on the roof. Alia waits and fears the worst.

कालांतरानी ... अफवा खऱ्या ठरू लागल्या.

Then rumours become reality.

बसरा मध्ये युद्धाला तोंड फुटलं.

War reaches Basra.

बॉम्बसमुळे सगळ्या शहरानी पेट घेतला.
बंदूकींच्या आवाजानी सगळा आसमंत
भरून गेला.

The city is lit with a firestorm
of bombs and gunfire.

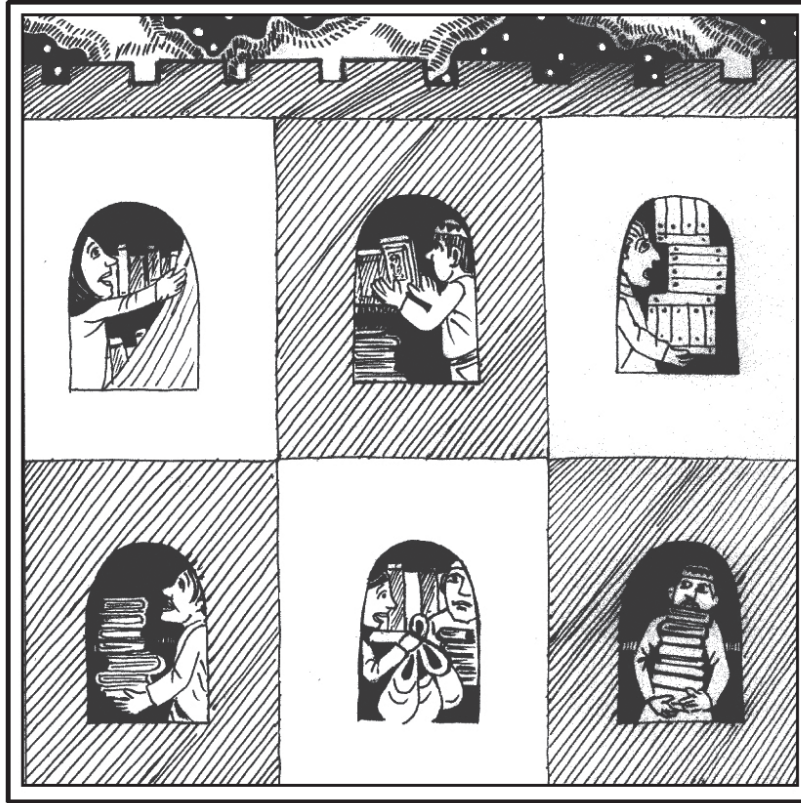
हळूहळू ग्रंथालयातले कर्मचारी, सरकारी नोकर आणि सैनिकांनीसुद्धा तिथून पळ काढला. आलिया मात्र एकटीच पुस्तकांच्या संरक्षणासाठी थांबली.

Alia watches as library workers, government workers and soldiers abandon the library. Only Alia is left to protect the books.

आलियानी आपला मित्र अनीस मोहम्मद,
ज्याचं हॉटेल भिंतीच्या पलीकडेच होतं, त्याला
आवाज दिला, “पुस्तकं वाचवायला मला काही
मदत करू शकशील का?”

She calls over the library wall to her
friend Anis Muhammad, who owns
a restaurant on the other side.
“Can you help me save the books?”

“ह्या पडद्यांमध्ये मी थोडी पुस्तकं बांधतो.”

“माझ्या दुकानातल्या पेट्या वापरू पुस्तकं ठेवायला.”

“ह्या पिशव्यांचा काही उपयोग होईल का?”

“काहीही करून पुस्तकं वाचावालीच पाहिजेत.”

“I can use these curtains to wrap them.” “Here are crates from my shop.” “Can you use these sacks?” “The books must be saved.”

रात्रभर आलिया, अनीस आणि त्याचे भाऊ,
दुकानदार आणि शेजारी पाजारी अशा
सगळ्यांनी मिळून ग्रंथालायातली फळ्यांवरची
पुस्तकं काढून, सात फुटी भिंतीवरून पलिकडे
नेऊन अनीसच्या हॉटेलमध्ये लपवली.

All through the night, Alia, Anis, his
brothers, and shopkeepers and
neighbors take the books from the
library shelves, pass them over the
seven-foot wall, and hide them in
Anis's restaurant.

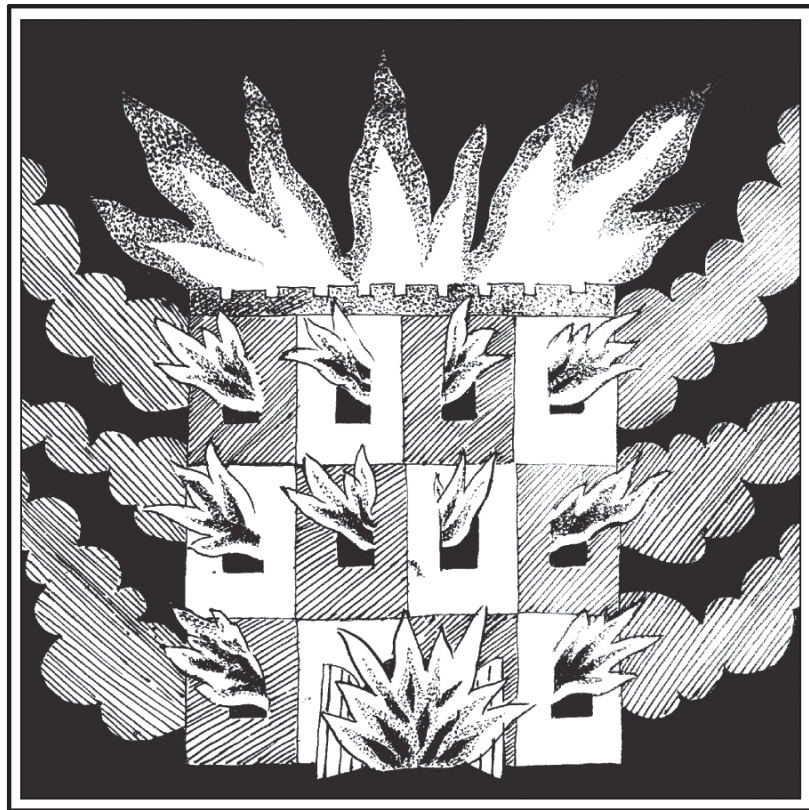

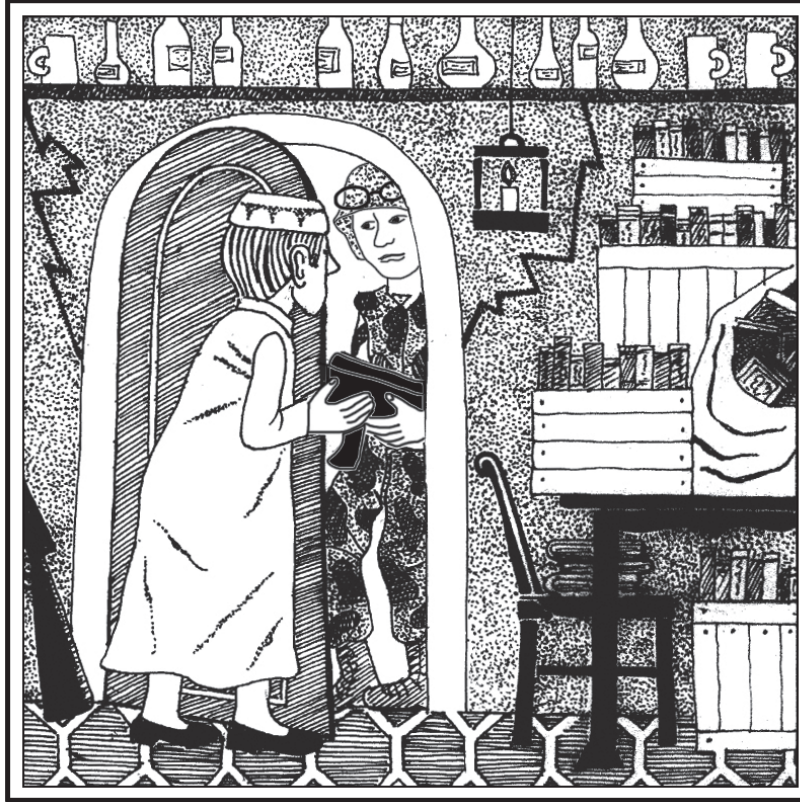
लपवलेली पुस्तकं सुरक्षित राहिली आणि
युद्धानी मात्र भीषण स्वरूप धारण केलं.

The books stay hidden and the war
rages on.

नवव्या दिवशी ग्रंथालयाला आग लागली
आणि ते जळून राख झालं.

Then nine days later, a fire burns
the library to the ground.

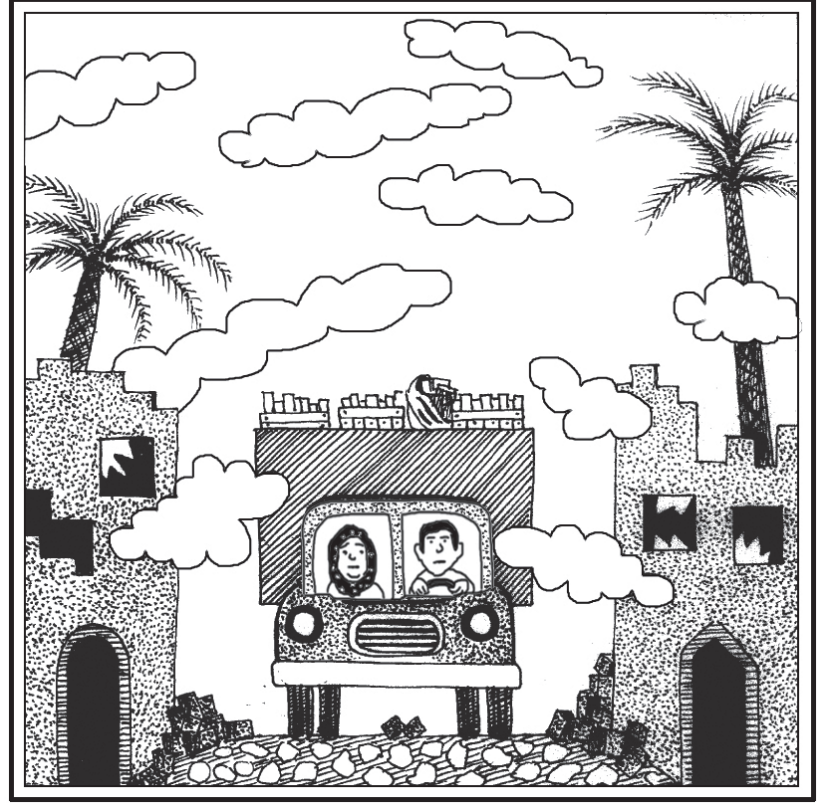

त्याच्या दुसऱ्या दिवशी अनीसच्या हॉटेलमध्ये सैनिक आले. “ही बंदूक तुझ्याकडे कशी?” त्यांनी विचारलं. अनीस म्हणाला, “व्यवसायाच्या सुरक्षेसाठी.” सैनिक आतमध्ये न डोकावताच निघून गेले. अनीसनी मनातल्या मनात सुटकेचा निःश्वास सोडला कारण त्यांना काय माहित की त्याच्या हॉटेलमध्ये खरं तर सगळं ग्रंथालयच दडवलं आहे!

The next day, soldiers come to Anis's restaurant. “Why do you have a gun?” they aks. “To protect my business,” Anis replies. The soldiers leave without searching inside. They do not know that the whole of the library is in my restaurant, thinks Anis.

युद्ध इतरत्र पसरत गेलं. आलियाला खात्री होती की जर पुस्तकं वाचवायची असतील तर ती युद्ध थोडं थंडावाल्यावर दुसरीकडे नेऊन लपवावी लागतील. त्यामुळे तिनी एक ट्रक भाड्यानी घेतला आणि जवळ जवळ तीस हजार पुस्तकं त्यात भरून स्वतःच्या आणि मित्रमंडळींच्या घरी नेऊन ठेवली.

At last the beast of war moves on. Alia knows that if the books are to be saved, they must be moved again, while the city is quiet. So she hires a truck to bring all thirty thousand books to her house and to the houses of friends.

आलियाच्या घरात तर बघावं तिथे पुस्तकच पुस्तकं. जमिनीवर, कपाटांमध्ये, खिडक्यांमध्ये, नजर जाईल तिथे पुस्तकंच.

In Alia's house the books are everywhere, filling floors and cupboards and windows -

इतर कशासाठी जागाच शिल्लक राहिली नाही.

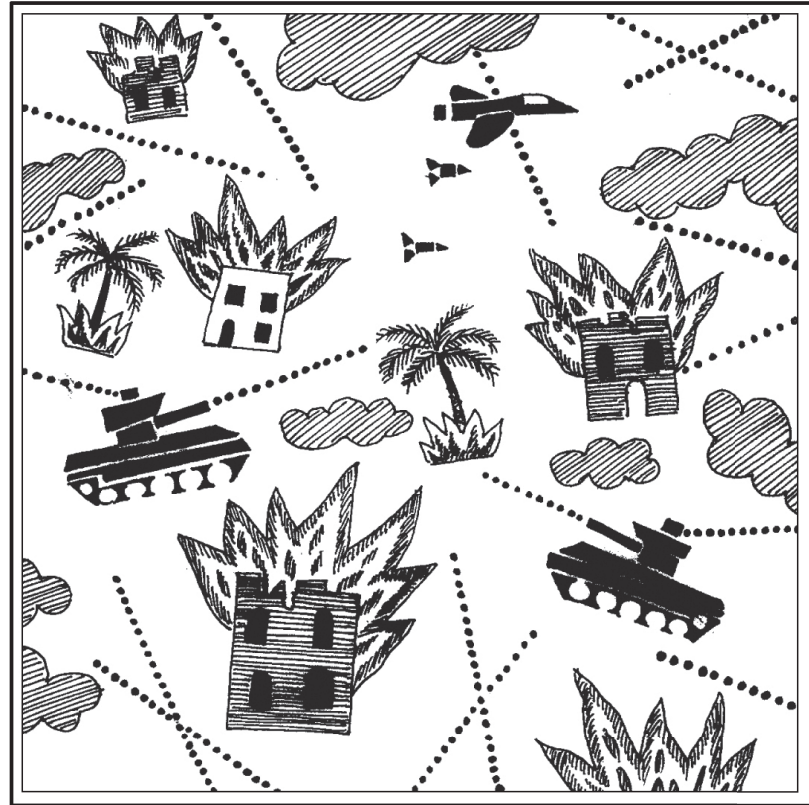
leaving barely enough room for anything else.

आलिया वाट बघत होती.

Alia waits.

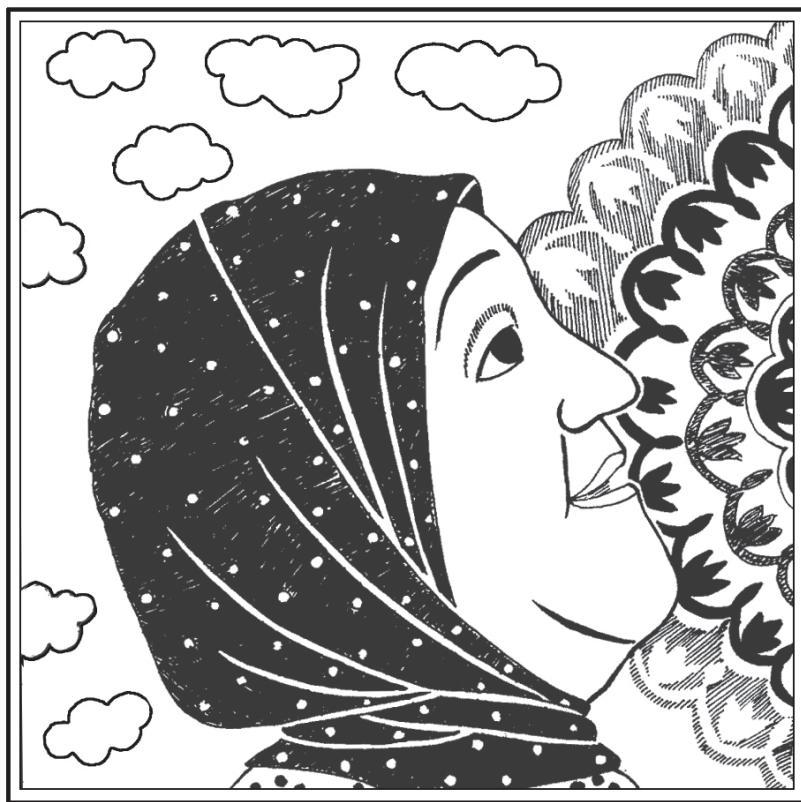
युद्ध संपण्याची ती वाट बघत होती.

She waits for war to end.

वाट बघता बघता ती शांती आणि समाधानाची
स्वप्न पाहू लागली.

She waits, and dreams of peace.

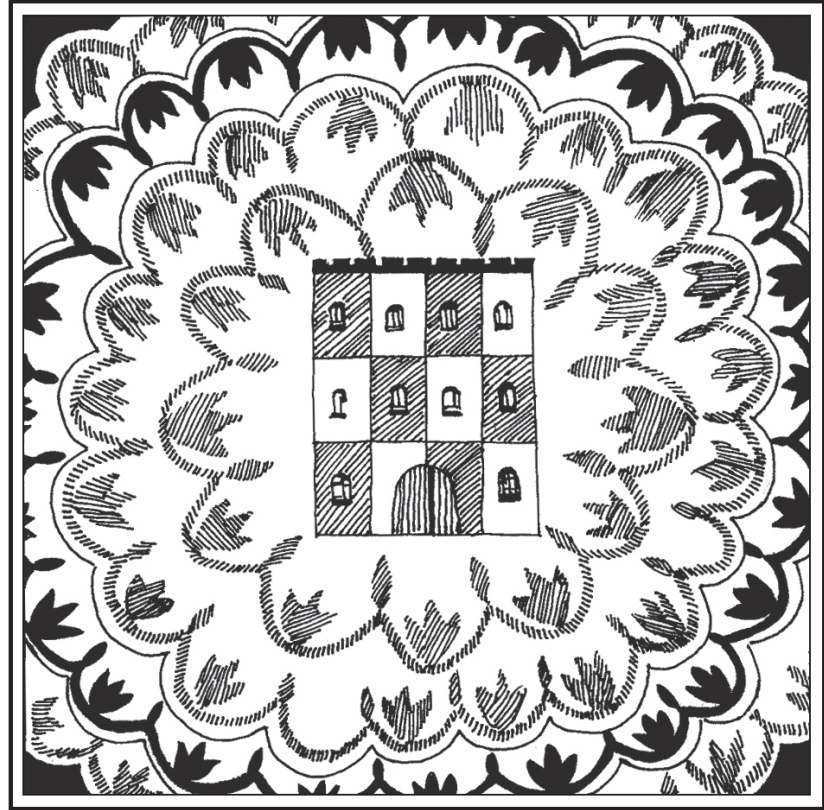

ती वाट बघत होती...

She waits...

एका नवीन ग्रंथालयचं स्वप्न साकारण्याची.

and dreams of a new library.

आणि तोपर्यंत सगळी पुस्तकें
सुरक्षित आहेत - बसराची ग्रंथपाल
आलियाच्या घरी.

But until then, the books are
safe - safe with the librarian of
Basra.

लेखकाचं मनोगत

इराकमध्ये सुरु झालेली लढाई बसरामध्ये एप्रिलला पोहोचली. मित्रमंडळींच्या आणि शेजाऱ्यांच्या मदतीनी आलिया मोहम्मद बकर, बसरा ग्रंथालयाची प्रमुख ग्रंथपाल, यांनी सत्तर टक्के पुस्तकं सुरक्षित ठिकाणी पोहोचवली. त्यानंतर नऊ दिवसांनी ग्रंथालय जळून भस्मसात झालं.

ही गोष्ट सर्वप्रथम जगापर्यंत पोहोचवली ती न्यूयॉर्क टाईम्सची पत्रकार शैला दिवाण यांनी. शैला दिवाण यांनी अनीस मोहम्मदच्या हमदान या हॉटेलमध्ये गेलेलं असताना ही गोष्ट ऐकली. हमदान हॉटेल हे ग्रंथालयाच्या जवळ आहे आणि बसरामधलं एक उत्तम हॉटेल म्हणून प्रसिद्ध आहे.

शैलाच्या अनुवादकानी तिला सांगितलं होतं की अनीसला एक युद्धकाळातली खास गोष्ट सांगायला आवडेल. म्हणून शैलानी त्याची मुलाखत घेण्यासाठी वेळ ठरवली. आलिया सुद्धा त्यावेळी हजर राहिली आणि अशा प्रकारे त्या तिघांनी मिळून ही अब्दुत गोष्ट जगाला सांगितली.

ग्रंथालय भस्मसात झाल्यावर काही काळानी आलियाला हृदय विकाराचा झटका आला आणि तिचं ऑपरेशन करावं लागलं. पण आता तिची प्रकृती सुधारते आहे. तब्येत सांभाळून तिनी ग्रंथालय पुन्हा उभारण्याचा निर्धार केला आहे.

A Note from the Author

The invasion of Iraq reached Basra on April 6, 2003. With the help of friends and neighbors, Alia Mohammad Baker, chief librarian of Basra's Central Library, managed to rescue seventy percent of the library's collection before the library burned down nine days later.

These events were first revealed to the world by New York Times reporter Shaila K. Dewan, who heard about Alia and the library during a visit to Anis Muhammad's restaurant, the Hamdan - which is near the library and is known as one of the best in Basra. Shaila's translator said Anis had an incredible story to tell her about the war, so Shaila made an appointment to talk with him. Alia joined the discussion, and together they went on to share this amazing story.

Soon after the library was destroyed, Alia suffered a stroke and had heart surgery. But she is healing, and despite all, she is determined to see that the library is rebuilt.

ही एक इराकमध्ये घडलेली सत्य घटना आहे. इराकमधल्या लढाईत फक्त माणसंच मृत्युमुखी पडली असं नाही तर एक प्राचीन संस्कृतीही उध्वस्त झाली. तरीही ह्या सगळ्या संहाराच्या वातावरणात एका संवेदनक्षम महिला ग्रंथपालानी बसराचं ग्रंथालय केवढ्या कसोशीनी वाचवलं, याची ही एक अद्भुत कथा.

This is a true story. In the Iraq war not were people killed but an ancient civilization was also destroyed. However, in the midst of bombs and fire, the lady librarian of Basra saves the library and a very precious heritage.

भारत ज्ञान विज्ञान समिति

